

Gavimo data : 25/08/2026

Paskelbtas Id	:	C-931/26
Dokumento numeris	:	1
Registro numeris	:	1379350
Pateikimo data	:	14/08/2026
Įrašymo į registrą data	:	17/08/2026
Dokumento tipas	:	Ieškinys
Pateikimo per e-Curia referencinis numeris	:	Procesinis dokumentas DC248495
Rinkmenos numeris	:	1
Pateikėjas	:	Jokubauskaitė Jurgita (R232879) Commission

Briuselis, 2026 m. rugpjūčio 14 d.
sj.h(2026)7141411

TEISINGUMO TEISMUI

IEŠKINYS

kurį pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 258 straipsnį teikia

EUROPOS KOMISIJA

atstovaujama Teisės tarnybos narių Jurgitos JOKUBAUSKAITĖS ir Inês MELO SAMPAIO, paskirtų įgaliotomis atstovėmis (jų adresas yra *Service Juridique, Greffe contentieux, BERL 01/093, 1049 Bruxelles*) ir išreiškusių pritarimą visų procesinių dokumentų pateikimui per *e-Curia*,

- ieškovė -

prieš

Lietuvos Respubliką

- atsakovė -

prašydama nustatyti, kad nuo 2020 metų nesilaikydama išmetamųjų teršalų azoto oksidų (NO_x) ir nemetaninių lakiųjų organinių junginių (NMLOJ) kiekio mažinimo įsipareigojimų ir priėmusi nacionalinę oro taršos valdymo programą, kurios priemonės nėra pakankamos, kad nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis būtų apribotas tiek, kad būtų įvykdyti 2020–2029 m. nacionaliniai išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimai, Lietuvos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos (ES) 2016/2284¹ 4 straipsnio 1 dalį, taikomą kartu su II priedo A lentele, ir įsipareigojimų pagal šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalį

(¹) 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/35/EB ir panaikinama Direktyva 2001/81/EB (OL L 344, 2016 12 17, p. <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2284/oj>).

TURINYS

I.	ĮVADAS.....	3
II.	SAJUNGOS TEISĖ.....	3
III.	FAKTINĖS APLINKYBĖS IR PROCEDŪRA	9
IV.	IEŠKINIO PAGRINDAI.....	17
IV.1.	Pirmas pagrindas: Dėl išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimų, susijusių su teršalais NO _x , NMLOJ, neįvykdymo nuo 2020 metų pagal Direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, taikomą kartu su Direktyvos II priedo A lentele	17
IV.2.	Antras pagrindas: Dėl įsipareigojimų pagal Direktyvos 6 straipsnio 1 dalį neįvykdymo priėmus nacionalinę oro taršos valdymo programą, pagal kurią Lietuvos Respublikoje išmestų teršalų kiekis neapribojamas atsižvelgiant į 2020–2029 m. nacionalinius išmetamųjų teršalų NO _x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimus	20
V.	IŠVADA.....	24

I. ĮVADAS

1. Lietuvos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/35/EB ir panaikinama Direktyva 2001/81/EB (toliau – Direktyva), 4 straipsnio 1 dalį, taikomą kartu su II priedo A lentele, kadangi nuo 2020 metų nesilaikė išmetamųjų teršalų azoto oksidų (NO_x) ir nemetaninių lakiųjų organinių junginių (NMLOJ) kiekio mažinimo įsipareigojimų.
2. Be to, Lietuvos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 6 straipsnio 1 dalį, kadangi priėmė nacionalinę oro taršos valdymo programą, kurios priemonės nėra pakankamos, kad nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis būtų apribotas tiek, kad būtų įvykdyti 2020–2029 m. nacionaliniai išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimai.

II. SAJUNGOS TEISĖ

3. Direktyvos 1 straipsnio „Tikslai ir dalykas“ 1 dalis nustato:

„1. Kad būtų pasiektas toks oro kokybės lygis, dėl kurio nesusidarytų didelis neigiamas poveikis ir pavojus žmonių sveikatai ir aplinkai, šioje direktyvoje nustatomi valstybėse narėse į atmosferą išmetamų antropogeninės kilmės teršalų – sieros dioksido (SO_2), azoto oksidų (NO_x), nemetaninių lakiųjų organinių junginių (NMLOJ), amoniako (NH_3) ir smulkiųjų kietųjų dalelių ($\text{KD}_{2,5}$) – kiekio mažinimo įsipareigojimai, ir reikalaujama parengti, priimti ir įgyvendinti nacionalines oro taršos valdymo programas ir stebėti tų išmetamųjų teršalų bei kitų I priede nurodytų išmetamųjų teršalų kiekius bei jų poveikį ir teikti apie tai ataskaitas.“

4. Direktyvos 3 straipsnio „Terminų apibrėžtys“ 10 punktas nustato:

„10. nacionalinis išmetamojo teršalo kiekio mažinimo įsipareigojimas – valstybės narės įsipareigojimas sumažinti išmetamos medžiagos kiekį; jis išreiškiamas ne mažesniu už nustatytąjį išmetamojo teršalo kiekio sumažinimu, kuris turi būti pasiektas tiksliniais kalendoriniais metais ir kuris nustatomas kaip bendro baziniais metais (2005 m.) išmesto teršalo kiekio procentinė dalis;“

5. Direktyvos 4 straipsnis „Nacionaliniai išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimai“ nustato:

„1. Valstybės narės, laikydamosi II priede nustatytų nacionalinių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimų, taikytinų nuo 2020 m. iki 2029 m. ir nuo 2030 m. ir toliau, riboja bent šių per metus išmetamų antropogeninės kilmės teršalų kiekį: sieros dioksido, azoto oksidų, nemetaninių lakiųjų organinių junginių, amoniako ir smulkiųjų kietųjų dalelių.

2. Nedarant poveikio 1 daliai, valstybės narės imasi būtinų priemonių, kuriomis siekiama apriboti jų 2025 m. išmetamųjų antropogeninės kilmės teršalų kiekį – sieros dioksido, azoto oksidų, nemetaninių lakiųjų organinių junginių, amoniako ir smulkiųjų kietųjų dalelių. Tų išmetamųjų teršalų kiekių orientaciniai lygiai nustatomi pagal linijinę mažinimo trajektoriją, jungiančią pagal išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimus 2020 m. nustatytus išmetamųjų teršalų kiekio lygius ir pagal išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimus 2030 m. nustatytus išmetamųjų teršalų kiekio lygius.

Valstybės narės gali laikytis nelinijinės mažinimo trajektorijos, jei tai yra veiksmingiau ekonominiu arba techniniu požiūriu ir su sąlyga, kad nuo 2025 m. ji palaipsniui susijungia su linijine mažinimo trajektorija, bei jei tai nedaro poveikio 2030 m. išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimams. Valstybės narės nustato tą nelinijinę mažinimo trajektoriją bei nurodo jos laikymosi priežastis nacionalinėse oro taršos valdymo programose, kurios turi būti pateiktos Komisijai pagal 10 straipsnio 1 dalį.

Kai 2025 m. išmetamųjų teršalų kiekių pagal nustatytą mažinimo trajektoriją apriboti negalima, valstybės narės paaiškina to nukrypimo priežastis ir nurodo priemones, kurias taikydamos valstybės narės vėl galėtų laikytis savo trajektorijos, vėlesnėse Komisijai pagal 10 straipsnio 2 dalį teikiamose informacinėse apskaitos ataskaitose.

3. Siekiant laikytis 1 ir 2 dalių, į apskaitą neįtraukiami šie išmetamieji teršalai:

a) orlaivių išmetamieji teršalai, išskyrus teršalus, išmetamus per nusileidimo ir pakilimo ciklą;

b) nacionalinio jūrų eismo sektoriuje, vykdant reisus į 2 straipsnio 2 dalyje nurodytas teritorijas ir iš jų, išmetami teršalai;

c) tarptautinio jūrų eismo sektoriuje išmetami teršalai;

d) azoto oksidai ir nemetaniniai lakieji organiniai junginiai, išmetami dėl veiklos, priskiriamos į atmosferą išmetamų teršalų 2014 m. nomenklatūros (NFR), numatytos TTOTP konvencijoje, 3B kategorijai (mėšlo tvarkymas) ir 3D kategorijai (žemės ūkio paskirties dirvožemiai).“

6. Direktyvos 6 straipsnio „Nacionalinės oro taršos valdymo programos“ 1-4 dalys nustato:

„1. Siekdamos pagal 4 straipsnį apriboti savo metinius išmetamuosius antropogeninės kilmės teršalų kiekius ir prisidėti įgyvendinant šios direktyvos tikslus pagal 1 straipsnio 1 dalį, valstybės narės pagal III priedo 1 dalį parengia, priima ir įgyvendina savo atitinkamas nacionalines oro taršos valdymo programas.

2. Valstybės narės, rengdamos, priimdamos ir įgyvendindamos 1 dalyje nurodytą programą:

a) įvertina, kokio masto poveikį nacionaliniai išmetamųjų teršalų šaltiniai gali turėti oro kokybei jų teritorijose ir kaimyninėse valstybėse narėse, prireikus naudodamos pagal Tolimų oro teršalų pernašų Europoje monitoringo ir įvertinimo programą (toliau – EMEP), priimtą remiantis TTOTP konvencijos Protokolu dėl bendradarbiavimo programos tolimų oro teršalų pernašų Europoje monitoringo ir įvertinimo srityje ilgalaikio finansavimo, surinktus duomenis ir parengtas metodikas;

b) atsižvelgia į poreikį mažinti išmetamųjų oro teršalų kiekį, siekdamos savo teritorijose ir, kai taikoma, kaimyninėse valstybėse narėse įgyvendinti oro kokybės tikslus;

c) imdamosi priemonių nacionaliniams smulkiųjų kietųjų dalelių kiekio mažinimo įsipareigojimams įvykdyti, pirmenybę teikia priemonėms, kuriomis būtų mažinamas jose išmetamas juodosios anglies kiekis;

d) užtikrina suderinamumą su kitais atitinkamais planais ir programomis, parengtais remiantis valstybių narių ar Sąjungos teisės aktuose nustatytais reikalavimais.

Siekdamos įvykdyti atitinkamus nacionalinius išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimus, valstybės narės į savo nacionalines oro taršos valdymo programas įtraukia III priedo 2 dalyje nustatytas privalomas išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo priemonės ir gali į tas programas įtraukti III priedo 2 dalyje nustatytas neprivalomas išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo priemonės, arba lygiavertį mažinimo poveikį turinčias priemones.

3. Valstybės narės savo nacionalines oro taršos valdymo programas atnaujiną bent kas ketverius metus.

4. Nedarant poveikio 3 daliai, nacionalinėse oro taršos valdymo programose numatyta išmetamųjų teršalų mažinimo politika ir priemonės atnaujinamos per 18 mėnesių nuo naujausio nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos arba nacionalinių išmetamųjų teršalų prognozių pateikimo, jei iš pateiktų duomenų matyti, kad nevykdomi 4 straipsnyje nurodyti įsipareigojimai arba yra rizika, kad jie nebus vykdomi.“

7. Direktyvos 8 straipsnio „Nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos ir prognozės bei informacinės apskaitos ataskaitos“ 1-5 dalys nustato:

„1. Valstybės narės, vadovaudamosi I priedo A lentelėje nustatytais reikalavimais, parengia ir kasmet atnaujiną nacionalines toje lentelėje nustatytų išmetamųjų teršalų apskaitas.

Valstybės narės, vadovaudamosi I priedo B lentelėje nustatytais reikalavimais, gali parengti ir kasmet atnaujinti nacionalines toje lentelėje nustatytų išmetamųjų teršalų apskaitas.

2. Valstybės narės, vadovaudamosi I priedo C lentelėje nustatytais reikalavimais, parengia ir kas ketverius metus atnaujiną nacionalines išmetamųjų teršalų erdvinio

pasiskirstymo apskaitas ir didelių sutelktųjų taršos šaltinių apskaitas, o kas dvejus metus – toje lentelėje nustatytų išmetamųjų teršalų nacionalines prognozes.

3. Valstybės narės, vadovaudamosi I priedo D lentelėje nustatytais reikalavimais, parengia informacinę apskaitos ataskaitą, pridedamą prie 1 ir 2 dalyse nurodytų nacionalinių išmetamųjų teršalų apskaitų ir prognozių.

4. Valstybės narės, pasirinkusios 5 straipsnyje numatytą lankstumo priemonę, į atitinkamų metų informacinę apskaitos ataskaitą įtraukia informaciją, patvirtinančią, kad naudojant tą lankstumo priemonę laikomasi atitinkamų sąlygų, nustatytų 5 straipsnio 1 dalyje ir IV priedo 4 dalyje arba, kai taikoma, 5 straipsnio 2, 3 arba 4 dalyse.

5. Valstybės narės, vadovaudamosi IV priedu, parengia ir atnaujiną nacionalines išmetamųjų teršalų apskaitas (įskaitant, jei tinkama, patikslintas nacionalines išmetamųjų teršalų apskaitas), nacionalines išmetamųjų teršalų prognozes, nacionalines išmetamųjų teršalų erdvinio pasiskirstymo apskaitas, didelių sutelktųjų taršos šaltinių apskaitas ir pridedamas informacines apskaitos ataskaitas.“

8. Direktyvos 10 straipsnio „Valstybių narių ataskaitos“ 1-3 dalys nustato:

„1. Valstybės narės savo pirmąsias nacionalines oro taršos valdymo programas Komisijai pateikia ne vėliau kaip 2019 m. balandžio 1 d.

Kai nacionalinė oro taršos valdymo programa yra atnaujinama pagal 6 straipsnio 4 dalį, atitinkama valstybė narė pateikia atnaujintą programą Komisijai per du mėnesius.

Komisija, atsižvelgdama į 4 straipsnio 2 dalyje ir 6 straipsnyje nustatytus reikalavimus, išnagrinėja nacionalinę oro taršos valdymo programą ir jos atnaujinimus.

2. Valstybės narės, laikydamosi I priede nustatytų ataskaitų teikimo datų, pateikia Komisijai ir Europos aplinkos agentūrai savo nacionalines išmetamųjų teršalų apskaitas ir prognozes, nacionalines išmetamųjų teršalų erdvinio pasiskirstymo apskaitas, didelių sutelktųjų taršos šaltinių apskaitas bei informacines apskaitos ataskaitas, nurodytas 8 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, bei, prireikus, 8 straipsnio 4 dalyje.

Tos ataskaitos turi būti suderintos su TTOTP konvencijos sekretoriatui teikiamomis ataskaitomis.

3. Komisija, kuriai padeda Europos aplinkos agentūra, konsultuodamasi su atitinkamomis valstybėmis narėmis peržiūri nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos duomenis pirmaisiais ataskaitiniais metais, o vėliau – reguliariai. Per tą peržiūrą:

a) atliekamos patikros, siekiant patikrinti pateiktos informacijos skaidrumą, tikslumą, nuoseklumą, palyginamumą ir išsamumą;

b) atliekamos patikros, siekiant nustatyti atvejus, kai apskaitos duomenys parengiami nesilaikant pagal tarptautinę teisę, visų pirma TTOTP konvenciją, nustatytų reikalavimų;

c) tam tikrais atvejais apskaičiuojamos būtinos susijusios techninės pataisos, konsultuojantis su atitinkama valstybe nare.“

9. Direktyvos I priedo „Į atmosferą išmetamų teršalų stebėseną ir ataskaitų teikimas“ A ir C lentelių išrašas, kuriame pateikiama su išmetamaisiais teršalais NO_x ir NMLOJ susijusi informacija:

„A lentelė

Metinių ataskaitų apie išmetamuosius teršalus teikimo reikalavimai, kaip nurodyta 8 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje

Elementas	Teršalai	Laiko eilutė	Ataskaitų teikimo datos
Bendras valstybėje narėje išmestų teršalų kiekis pagal NFR ⁽¹⁾ nustatytą šaltinio kategoriją ⁽²⁾	— SO ₂ , NO _x , NMLOJ, NH ₃ , CO	Kasmet nuo 1990 m. iki metų, nustatomų iš ataskaitinių metų atėmus 2 (X-2)	vasario 15 d. ⁽⁹⁾

⁽¹⁾ Į atmosferą išmetamų teršalų nomenklatūra (NFR), numatyta TTOTP konvencijoje.

⁽²⁾ Apie natūralių išmetamųjų teršalų kiekį pranešama laikantis metodikų, nustatytų TTOTP konvencijoje ir EMEP/EEE gairėse dėl išmetamųjų oro teršalų apskaitos. Jis neįtraukiamas į bendrą valstybėje narėje išmestų teršalų kiekį ir apie jį pranešama atskirai.

⁽⁹⁾ Pataisytos ataskaitos pakartotinai pateikiamos ne vėliau kaip per keturias savaites ir jose išsamiai paaiškinami atlikti pataisymai.“

„C lentelė

Teikiamų ataskaitų apie išmetamuosius teršalus ir jų prognozes reikalavimai, kaip nurodyta 8 straipsnio 2 dalyje

Elementas	Teršalai	Laiko eilutė ir (arba) tiksliniai metai	Ataskaitų teikimo datos
Numatomas išmetamųjų teršalų kiekis pagal sugrupuotą NFR	— SO ₂ , NO _x , NH ₃ , NMLOJ, KD _{2,5} ir, jei turima duomenų, juodoji anglis	Kas dvejus metus, įtraukiant prognozavimo metus – 2020 m., 2025 m., 2030 m. ir, jei turima duomenų, 2040 m. ir 2050 m. nuo 2017 m.	kovo 15 d. “

C lentelė buvo iš dalies pakeista 2023 m. spalio 27 d. Komisijos deleguotąja direktyva (ES) 2024/299, kuria dėl tam tikrų į atmosferą išmetamų teršalų kiekio prognozių teikimo metodikos iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2284, ir kurią pagal jos 2 straipsnį valstybės narės turėjo perkelti į nacionalinę teisę ne vėliau kaip nuo 2024 m. gruodžio 31 d. Dabar atitinkamas C lentelės išrašas yra toks:

„C lentelė

Teikiamų ataskaitų apie išmetamuosius teršalus ir jų prognozes reikalavimai, kaip nurodyta 8 straipsnio 2 dalyje

Elementas	Teršalai	Laiko eilutė ir (arba) tiksliniai metai	Ataskaitų teikimo datos
Prognozuojamas išmetamųjų teršalų kiekis pagal NFR šaltinio kategoriją	— SO ₂ , NO _x , NH ₃ , NMLOJ, KD _{2,5} ir, jei turima duomenų, juodoji anglis	Kas dvejus metus, įtraukiant prognozavimo metus – 2020 m., 2025 m., 2030 m. ir, jei turima duomenų, 2040 m. ir 2050 m. nuo 2017 m.	kovo 15 d. “

10. Direktyvos II priedo „Nacionaliniai išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimai“ A lentelės išrašas, kuriame pateikiama su išmetamaisiais teršalais NO_x ir NMLOJ susijusi informacija:

„A lentelė

Išmetamo sieros dioksido (SO₂), azoto oksidų (NO_x) ir nemetaninių lakiųjų organinių junginių (NMLOJ) kiekio mažinimo įsipareigojimai. Mažinimo įsipareigojimai, nustatyti 2005 m. kaip baziniams metams, o kelių transporto sektoriuje taikomi išmetamų teršalų kiekiui, apskaičiuotam remiantis parduotu kuru(*).

Valstybė narė	Sumažintina NO _x dalis, palyginti su 2005 m.			Sumažintina NMLOJ dalis, palyginti su 2005 m.		
	Bet kuriais metais nuo 2020 m. iki 2029 m.		Bet kuriais metais nuo 2030 m.	Bet kuriais metais nuo 2020 m. iki 2029 m.		Bet kuriais metais nuo 2030 m.
Lietuva	48 %		51 %	32 %		47 %

(*) Valstybės narės, kurios pasirinko naudoti bendrą valstybėje narėje išmetamų teršalų kiekį, apskaičiuotą pagal sunaudotą kurą, kaip atitikties pagrindą pagal TTOTP konvenciją, gali toliau laikytis to pasirinkimo, kad būtų užtikrintas tarptautinės ir Sąjungos teisės suderinamumas.“

III. FAKTINĖS APLINKYBĖS IR PROCEDŪRA

11. 2019 m. birželio 2 d. Lietuvos Respublika pateikė 2019 m. balandžio 17 d. priimtą pirmąją nacionalinę oro taršos valdymo programą ⁽²⁾ Komisijai, kaip to reikalauja Direktyvos 10 straipsnio 1 dalis.
12. 2022 m. spalio 2 d. Lietuvos Respublika pateikė 2022 m. rugpjūčio 3 d. atnaujintą nacionalinę oro taršos valdymo programą ⁽³⁾. 2024 m. rugsėjo 10 d. buvo pateikti 2024 m. liepos 10 d. priimti papildomi nacionalinės oro taršos valdymo programos pakeitimai ⁽⁴⁾.
13. Pagal Direktyvos 8 straipsnio 2 dalį, 10 straipsnio 2 dalį ir I priedo C lentelę, valstybės narės nuo 2017 m. kas dvejus metus Komisijai turi pateikti nacionalines išmetamųjų teršalų prognozes šioms prognozavimo metams – 2020 m., 2025 m., 2030 m.
14. Pagal Direktyvos 8 straipsnio 1 ir 5 dalis, 10 straipsnio 2 dalį ir I priedo A lentelę, valstybės narės kasmet Komisijai turi pateikti nacionalines išmetamųjų teršalų apskaitas, kuriose nurodyti laiko eilučių nuo 1990 m. iki metų, nustatomų iš ataskaitinių metų atėmus 2 metus (N-2), duomenys apie teršalus.
15. Remiantis šiomis apskaitomis nustatoma, ar įvykdyti Direktyvos 4 straipsnyje, taikomo kartu su II priedu nustatyti išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimai, išreikšti kaip 2005 m. išmesto teršalų kiekio procentinė dalis. Todėl 2005 metai – baziniai metai, kuriais remiantis vertinama, ar laikomasi, be kita ko, išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimų. Pagal Direktyvos 8 straipsnio 1 ir 5 dalis, 10 straipsnio

⁽²⁾ <https://circabc.europa.eu/ui/group/cd69a4b9-1a68-4d6c-9c48-77c0399f225d/library/ad17d0e1-f6fa-4c6b-b2a7-dc37e8da58c6/details>

⁽³⁾ <https://circabc.europa.eu/ui/group/cd69a4b9-1a68-4d6c-9c48-77c0399f225d/library/66069908-ed02-4ab8-95b9-4a46c64262fc/details>

⁽⁴⁾ <https://circabc.europa.eu/ui/group/cd69a4b9-1a68-4d6c-9c48-77c0399f225d/library/cbac360f-5a36-4113-92ae-ea0deb047eb8/details>

2 dali ir I priedo A lentelę valstybės narės kasmet Komisijai turi pateikti nacionalines išmetamųjų teršalų apskaitas, kuriose nurodyti konkrečių metų išmetamųjų teršalų duomenys praėjus dvejiems metams po to, kai išmetami teršalai. Todėl 2020 m. išmetamųjų teršalų kiekio duomenys Komisijai tapo prieinami 2022 m., 2021 m. – 2023 m., 2022 m. – 2024 m., o 2023 m. – 2025 m.

16. Direktyvos II priedo A lentelėje nustatyti Lietuvos Respublikos išmetamųjų teršalų NO_x ir NO_x kiekio mažinimo įsipareigojimai 2020–2029 m. atitinkamai yra 48 % ir 32 %.
17. 2022 m. vasario 15 d. Lietuvos Respublika pateikė 1990–2020 m. nacionalinę išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ apskaitą. Apskaitos duomenys buvo panaudoti siekiant nustatyti, ar 2020 m. buvo įvykdyti Direktyvos 4 straipsnyje, taikomame kartu su II priedu, nustatyti išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimai.
18. Remiantis 2022 m. vasario 15 d. pateikta apskaita, 2005 baziniais metais Lietuvos Respublikoje buvo išmestas toks bendras šių teršalų kiekis:
 - NO_x – 56,6748862976795 kt;
 - NMLOJ – 46,1946706992646 kt.
19. 2022 m. vasario 15 d. pateiktoje apskaitoje nurodyta, kad 2020 m. išmestas šių teršalų kiekis buvo:
 - NO_x – 44,0680232359026 kt;
 - NMLOJ – 32,7584057668113 kt.
20. Komisija, konsultuodamasi su Lietuvos Respublika, pagal Direktyvos 10 straipsnio 3 dalį peržiūrėjo tuos 2022 m. nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos duomenis ⁽⁵⁾. Po peržiūros buvo atliktos nacionalinės apskaitos pataisos. 2005 m. bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis buvo nustatytas toks :
 - NO_x – 56,9225449869132 kt;
 - NMLOJ – 49,6399062672558 kt.

⁽⁵⁾ <https://circabc.europa.eu/ui/group/cd69a4b9-1a68-4d6c-9c48-77c0399f225d/library/27dd54a4-841b-4574-a835-d142b91e2a10/details>

21. 2020 metais bendras nustatytas išmestas šių teršalų kiekis buvo:
- NO_x – 44,3614922843672 kt;
 - NMLOJ – 39,5562670044864 kt.
22. Komisijai išnagrinėjus 2020 m. nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos duomenis, 2021 m. pateiktas 2020 m., 2025 m. ir 2030 m. nacionalines išmetamųjų teršalų prognozes, taip pat nacionalinę oro taršos valdymo programą, Komisija padarė išvadą, kad Lietuvos Respublika neįvykdė savo įsipareigojimų pagal Direktyvą dėl išmetamųjų teršalų NO_x, NMLOJ, NH₃ ir KD_{2,5}. Todėl 2023 m. sausio 26 d. Komisija pateikė Lietuvos Respublikai oficialų pranešimą⁽⁶⁾ (**A.1 priedas**) dėl šių priežasčių:
- 2020 m. nesilaikydama išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimų, susijusių su teršalais NO_x, NMLOJ, NH₃ ir KD_{2,5} neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos (ES) 2016/2284 4 straipsnio 1 dalį, taikomą kartu su Direktyvos II priedu;
 - priėmusi nacionalinę oro taršos valdymo programą, pagal kurią Lietuvoje išmestų teršalų kiekis nėra apribojamas atsižvelgiant į 2020–2029 m. nacionalinius išmetamųjų teršalų NO_x, NMLOJ, NH₃ ir KD_{2,5} kiekio mažinimo įsipareigojimus, neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos (ES) 2016/2284 6 straipsnio 1 dalį.
23. Lietuvos Respublika į Komisijos oficialų pranešimą atsakė 2023 m. kovo 23 d. raštu (**A.2 priedas**). Po posėdžio tarp Komisijos ir Lietuvos valdžios institucijų atstovų, kuriame buvo aptarta pažeidimo byla, 2023 m. liepos 14 d. Lietuvos Respublika pateikė papildomos informacijos (**A.3 priedas**).
24. 2023 m. balandžio 8 d. (pakartotinis teikimas pagal Direktyvos I priedo A lentelės 9 išnašą, siekiant ištaisyti skaičiavimo klaidas po pirminio pateikimo 2023 m. vasario 15 d. ir kovo 10 d.) Lietuvos Respublika pateikė naujausią nacionalinę 1990–2021 m.

⁽⁶⁾ 2023 m. sausio 26 d. Komisija pateikė Lietuvos Respublikai oficialų pranešimą ne tik dėl įsipareigojimų pagal Direktyvą dėl išmetamųjų teršalų NO_x, NMLOJ neįvykdymo, bet ir dėl įsipareigojimų pagal Direktyvą dėl išmetamųjų teršalų NH₃ ir KD_{2,5}, neįvykdymo, kurie nėra šio ieškinio dalykas. Tad Komisijos nurodyti duomenys šiame ieškinyje apsiriboja duomenimis apie išmetamuosius teršalus NO_x ir NMLOJ.

išmetamųjų teršalų apskaitą ⁽⁷⁾. Remiantis ta apskaita, 2005 baziniais metais Lietuvos Respublikoje išmesti bendri nacionaliniai išmetamųjų teršalų kiekiai buvo:

- NO_x – 56 0144014614179 kt;
- NMLOJ – 45 5101703884929 kt.

25. Remiantis 2023 m. balandžio 8 d. pateikta apskaita, bendri nacionaliniai 2020 metais išmesti šių teršalų kiekiai buvo:

- NO_x – 42,456836433158 kt;
- NMLOJ – 34,1667306357986 kt.

26. Remiantis 2023 m. balandžio 8 d. pateikta apskaita, bendri nacionaliniai 2021 metais išmesti šių teršalų kiekiai buvo:

- NO_x – 42,6285360923867 kt;
- NMLOJ – 36,0023616469232 kt.

27. Remdamasi Direktyvos 10 straipsnio 3 dalimi ir konsultuodamasi su Lietuvos Respublika, Komisija tuos 2023 m. nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos duomenis peržiūrėjo ⁽⁸⁾. Po peržiūros nacionalinėje apskaitoje buvo pataisyti duomenys, kiek jie susiję su NMLOJ.

28. Po peržiūros nustatyta, kad 2005 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis buvo toks:

- NH₃ – 39,0128666233545 kt;
- NMLOJ – 46,0033877284929 kt.

29. Nustatyta, kad 2020 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis buvo toks:

- NH₃ – 40,2224629856742 kt;
- NMLOJ – 34,5774618657986 kt.

30. Nustatyta, kad 2021 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis buvo toks:

⁽⁷⁾ https://cdr.eionet.europa.eu/lt/eu/nec_revised/inventories/envzdgpgug/

⁽⁸⁾ <https://circabc.europa.eu/ui/group/cd69a4b9-1a68-4d6c-9c48-77c0399f225d/library/d24d8cbf-78d9-4da2-840c-4d8f0279d819/details>

- NH_3 – 38,1019675315007 kt;
 - NMLOJ – 36,4133266069232 kt.
31. 2023 m. balandžio 24 d. (pakartotinis teikimas po pirminio pateikimo 2023 m. balandžio 21 d.) Lietuvos Respublika pateikė 2025 m. ir 2030 m. nacionalines išmetamųjų teršalų kiekio prognozes. Remiantis tomis prognozėmis, Lietuvos Respublika 2025 m. neįvykdys savo 2020–2029 m. nacionalinio išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimų.
32. Išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos atsakymus į oficialų pranešimą ir 2023 m. pateiktą nacionalinę išmetamųjų teršalų apskaitą, taip pat 2023 m. pateiktas prognozes ir atsižvelgdama į tai, kad 2020 ir 2021 m. išmestas $\text{KD}_{2,5}$ kiekis atitiko reikalavimus, Komisija nusprendė nesiimti tolesnių veiksmų dėl Direktyvos 4 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio 1 dalies pažeidimų, susijusių su teršalu $\text{KD}_{2,5}$. Tačiau 2023 m. lapkričio 16 d. Komisija nusprendė pateikti pagrįstą nuomonę dėl teršalų NH_3 , NMLOJ ir NO_x ⁽⁹⁾ (**A.4 priedas**):
- kad Lietuvos Respublika, nuo 2020 m. nesilaikydama išmetamųjų teršalų NH_3 , NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimų, neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, taikomą kartu su Direktyvos II priedu;
 - kad Lietuvos Respublika, priėmusi nacionalinę oro taršos valdymo programą, kurios priemonės nėra pakankamos, kad nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis būtų apribotas tiek, kad būtų įvykdyti 2020–2029 m. nacionaliniai išmetamųjų teršalų NH_3 , NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimai, neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 6 straipsnio 1 dalį.
33. Lietuvos Respublika į pagrįstą nuomonę atsakė 2024 m. sausio 11 d. raštu (**A.5 priedas**). 2024 m. liepos 16 d. Lietuvos Respublika pateikė papildomos informacijos (**A.6 priedas**). Be to, Lietuvos Respublika pateikė papildomos informacijos 2025 m. vasario 4 d. (**A.7 priedas**), 2025 m. balandžio 28 d. (**A.8 priedas**) bei 2025 m. spalio 22 d. (**A.9 priedas**).

⁽⁹⁾ Įsipareigojimų pagal Direktyvą dėl išmetamųjų teršalų NH_3 neįvykdymas nėra šio ieškinio dalykas. Tad Komisijos nurodyti duomenys šiame ieškinyje apsiriboja duomenimis apie išmetamuosius teršalus NO_x ir NMLOJ.

34. 2024 m. kovo 13 d. (pakartotinai pateikta pagal Direktyvos I priedo A lentelės 9 išnašą, siekiant ištaisyti skaičiavimo klaidas po to, kai 2024 m. vasario 15 ir 29 d. buvo pateikta ankstesnė informacija) Lietuvos Respublika pateikė nacionalinę išmetamųjų teršalų apskaitą, apimančią laiko eilutes iki 2022 m.
35. Remiantis 2024 m. kovo 13 d. pateikta apskaita, 2005 baziniais metais buvo išmestas toks bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis:
- NO_x – 36,4363556029108 kt;
 - NMLOJ – 46,297364626945 kt.
36. Remiantis 2024 m. kovo 13 d. pateikta apskaita, 2020 metais buvo išmestas toks bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis:
- NO_x – 38,5248045448775 kt;
 - NMLOJ – 34,5573944217122 kt.
37. Remiantis 2024 m. kovo 13 d. pateikta apskaita, 2021 metais buvo išmestas toks bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis:
- NO_x – 40,0643475906861 kt;
 - NMLOJ – 36,5861410167023 kt.
38. Remiantis 2024 m. kovo 13 d. pateikta apskaita, 2022 metais buvo išmestas toks bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis:
- NO_x – 37,7673958319927 kt;
 - NMLOJ – 34,5364731468104 kt.
39. Komisija, konsultuodamasi su Lietuvos Respublika, pagal Direktyvos 10 straipsnio 3 dalį peržiūrėjo tuos nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos duomenis. Atlikus peržiūrą, 2024 m. išmetamųjų teršalų NMLOJ duomenys nacionalinėje apskaitoje buvo pataisyti ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ <https://circabc.europa.eu/ui/group/cd69a4b9-1a68-4d6c-9c48-77c0399f225d/library/08a061a3-20c5-40c6-a537-49927eb22fc2/details?download=true>

40. Po peržiūros nustatyta, kad 2005 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NMLOJ kiekis buvo 48,3207500041465 kt.
41. Po peržiūros nustatyta, kad 2020 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NMLOJ kiekis buvo 36,1743041456772 kt.
42. Po peržiūros nustatyta, kad 2021 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NMLOJ kiekis buvo 38,1705170876109 kt.
43. Po peržiūros nustatyta, kad 2022 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NMLOJ kiekis buvo 35,8776930721699 kt.
44. 2025 m. vasario 17 d. (pakartotinis pateikimas pagal Direktyvos I priedo A lentelės 9 išnašą, siekiant ištaisyti skaičiavimo klaidas po išankstinio pateikimo 2025 m. vasario 14 d.) Lietuvos Respublika pateikė 1990–2023 m. nacionalinę išmetamųjų teršalų apskaitą. 2025 m. balandžio 15 d. Lietuvos Respublika pateikė dar vieną pataisą, nesusijusią su ataskaitų teikimo ciklu, tačiau ji nebuvo susijusi su bendru nacionaliniu išmetamųjų teršalų kiekiu.
45. Remiantis 2025 m. vasario 17 d. pateikta apskaita, 2005 baziniais metais šalyje buvo išmestas toks bendras išmetamųjų teršalų kiekis:
 - NO_x – 56,0458507746678 kt;
 - NMLOJ – 48,601037742945 kt.
46. Remiantis 2025 m. vasario 17 d. pateikta apskaita, 2020 metais bendras šalyje išmestas išmetamųjų teršalų kiekis buvo:
 - NO_x – 43,085131956525 kt;
 - NMLOJ – 35,1382225425121 kt.
47. Remiantis 2025 m. vasario 17 d. pateikta apskaita, 2021 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis buvo:
 - NO_x – 43,1901387201697 kt;
 - NMLOJ – 36,9452335897023 kt.

48. Remiantis 2025 m. vasario 17 d. pateikta apskaita, 2022 metais bendras nacionalinis išmetamas teršalų kiekis buvo:
- NO_x – 39,8696044089264 kt;
 - NMLOJ – 34,8041338183104 kt.
49. Remiantis 2025 m. vasario 17 d. pateikta apskaita, 2023 m. bendras nacionalinis išmetamas teršalų kiekis buvo:
- NO_x – 37,7259208428367 kt;
 - NMLOJ – 34,6853849616279 kt.
50. Komisija, konsultuodamasi su Lietuvos Respublika, pagal Direktyvos 10 straipsnio 3 dalį peržiūrėjo tuos nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos duomenis. Atlikus tą peržiūrą, 2025 m. išmetamųjų teršalų NMLOJ duomenys nacionalinėje apskaitoje buvo pataisyti ⁽¹¹⁾.
51. Po peržiūros nustatyta, kad 2005 baziniais metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NMLOJ kiekis buvo 51,459231117945 kt.
52. Po peržiūros nustatyta, kad 2020 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NMLOJ kiekis buvo 37,5104034825121 kt.
53. Po peržiūros nustatyta, kad 2021 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NMLOJ kiekis buvo 39,3187629692023 kt.
54. Po peržiūros nustatyta, kad 2022 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NMLOJ kiekis buvo 37,1864258263104 kt.
55. Po peržiūros nustatyta, kad 2023 metais bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NMLOJ kiekis buvo 37,1237129616279 kt.
56. Be to, atlikus peržiūrą nuspręsta, kad 2025 m. vasario 14 d. Lietuvos Respublikos pateikta paraiška dėl lankstumo priemonių pagal Direktyvos 5 straipsnio 3 dalį, kuriomis

⁽¹¹⁾ <https://circabc.europa.eu/ui/group/cd69a4b9-1a68-4d6c-9c48-77c0399f225d/library/287094d1-683a-4859-9861-34be3c8a8c08/details>

siekama 2020–2023 m. išmestą NH_3 kiekį kompensuoti lygiaverčiu $\text{KD}_{2,5}$ kiekio sumažinimu, yra priimtina. Todėl laikoma, kad Lietuva 2020–2023 m. įvykdė savo 2020–2029 m. išmetamųjų teršalų NH_3 kiekio mažinimo įsipareigojimą. Tad NH_3 kiekio mažinimo įsipareigojimas nėra šio ieškinio dalykas.

57. 2025 m. gegužės 27 d. Lietuvos Respublika pateikė 2025 m. nacionalines išmetamųjų teršalų kiekio prognozes. Remiantis tomis prognozėmis, 2025 m. Lietuvos Respublika įvykdys savo nacionalinius visų išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimus. Tačiau ataskaitų, ar išties pavyko įvykdyti mažinimo įsipareigojimus 2025 m. dar nėra.

IV. IEŠKINIO PAGRINDAI

IV.1. Pirmas pagrindas: Dėl išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimų, susijusių su teršalais NO_x , NMLOJ, neįvykdymo nuo 2020 metų pagal Direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, taikomą kartu su Direktyvos II priedo A lentele

58. Pagal Direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, valstybės narės, laikydamosi Direktyvos II priede nustatytų nacionalinių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimų, taikytinų 2020–2029 m., turi riboti per metus išmetamų antropogeninės kilmės teršalų, įskaitant NO_x ir NMLOJ, kiekį.
59. Direktyvos II priedo A lentelėje nustatyti Lietuvos Respublikos atitinkamų išmetamųjų teršalų kiekio sumažinimo 2020–2029 metais, palyginti su 2005 metais išmestu teršalų kiekiu, įsipareigojimai yra šie: NO_x – 48 %, o NMLOJ – 32 %. Tai reiškia, kad nuo 2020 iki 2029 m. imtinai kiekvienais metais išmestas NO_x kiekis turi būti bent 48% mažesnis už 2005 m. išmestą kiekį, o NMLOJ – bent 32% mažesnis už 2005 m. išmestą kiekį.
60. Remiantis 2022 metais pateikta ir peržiūrėta apskaita, bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekis 2005 baziniais metais buvo atitinkamai 56 9225449869132 kt ir 49 6399062672558 kt. Taikant 2020–2029 m. išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio sumažinimo įsipareigojimą 2005 m. išmetamųjų teršalų kiekiui, apie kurį pranešta ir kuris peržiūrėtas 2022 metais, matyti, kad 2020 m. didžiausias leidžiamas išmetamųjų teršalų NO_x kiekis buvo 29 5997233931948 kt, o NMLOJ kiekis – 33 7551362617339 kt. 2022 metais praneštas 2020 metais išmestas NO_x kiekis po peržiūros buvo

44 3614922843672 kt, o išmestas NMLOJ kiekis – 39 5562670044864 kt, taigi viršijo pirmiau minėtus didžiausius leidžiamus kiekius.

61. Oficialiame pranešime (**A.1 priedas**), remdamasi 2022 m. nacionalinės 2020 metų išmetamųjų teršalų apskaitos vertinimu, Komisija padarė išvadą, kad 2020 m. Lietuvos Respublika neįvykdė išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimų.
62. Savo atsakyme į oficialų pranešimą (**A.2 priedas**) Lietuvos Respublika pripažino, kad ji nesilaiko išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimų, ir nurodė pagrindinius NO_x ir NMLOJ išmetančius sektorius, t. y. transporto, naftos perdirstimo, naftos produktų saugojimo ir paskirstymo sektorius, taip pat namų ūkius. Lietuvos Respublika pažymėjo, kad reikalavimų nesilaikymas taip pat buvo susijęs su institucinių gebėjimų trūkumu ir vienodos vertinimo sistemos nebuvimu.
63. Pagal 2023 metais pateiktą ir peržiūrėtą nacionalinę išmetamųjų teršalų apskaitą 2005 baziniais metais bendras nacionalinis išmestas NO_x kiekis buvo 56 0144014614179 kt, o NMLOJ kiekis – 46 0033877284929 kt. Taikant 2020–2029 m. išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimus 2005 metų išmetamųjų teršalų kiekiui, apie kurį pranešta ir kuris peržiūrėtas 2023 m., matyti, kad 2020 ir 2021 metais didžiausias leidžiamas išmetamųjų teršalų kiekis buvo: NO_x – 29 1274887599373 kt, o NMLOJ – 31 2823036553752 kt. Po peržiūros 2023 metais praneštas 2020 metais ir 2021 metais išmestas NO_x kiekis atitinkamai buvo 42 456836433158 kt ir 42 6285360923867 kt, o tais pačiais metais išmestas NMLOJ kiekis atitinkamai buvo 34 5774618657986 kt ir 36 4133266069232 kt. Taigi visi šie kiekiai viršijo didžiausius leidžiamus kiekius. Tai patvirtino oficialiame pranešime jau nustatytą viršijimą 2020 metais ir parodė, kad 2021 metais viršijimas tęsėsi.
64. Pagrįstoje nuomonėje (**A.4 priedas**), atsižvelgdama į 2023 m. nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos 2020 ir 2021 m. vertinimą, Komisija padarė išvadą, kad 2020 ir 2021 metais Lietuvos Respublika neįvykdė išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimų.
65. Atsakyme į pagrįstą nuomonę (**A.5 priedas**) Lietuvos Respublika pripažino, kad ji nesilaikė 2020–2029 m. išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimų ir kad šių teršalų kiekis net padidėjo. Be to, Lietuvos Respublika

informavo apie įgyvendinamas arba rengiamas išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo priemonės, visų pirma transporto ir energetikos sektoriuose, taip pat apie pastangas gerinti duomenų kokybę.

66. Remiantis 2024 metais pateikta ir peržiūrėta apskaita, bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekis 2005 baziniais metais buvo atitinkamai 36 4363552168535 kt ir 48 3207500041465 kt. Taikant 2020–2029 m. išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimus 2005 metais išmestam teršalų kiekiui, apie kurį pranešta ir kuris peržiūrėtas 2024 metais, darytina išvada, kad 2020, 2021 ir 2022 m. didžiausias leidžiamas išmestas NO_x kiekis buvo 29 1438179628273 kt, o NMLOJ kiekis – 32 8581100028196 kt. Po peržiūros 2024 metais praneštas 2020 metais išmestas NO_x kiekis (43,096264633878 kt), 2021 metais išmestas NO_x kiekis (43,2118102809967 kt) ir 2022 metais išmestas NO_x kiekis (39,8968728229265 kt) bei 2020 metais išmestas NMLOJ kiekis (36,1743041456772 kt), 2021 metais išmestas NMLOJ kiekis (38,1705170876109 kt) ir 2022 metais išmestas NMLOJ kiekis (35,8776930721699 kt) viršija pirmiau nurodytus atitinkamus didžiausius leidžiamus kiekius.
67. Remiantis 2025 metais pateikta ir peržiūrėta apskaita, bendras nacionalinis išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekis baziniais 2005 baziniais metais buvo atitinkamai 56,0458507746678 kt ir 51,459231117945 kt. Taikant 2020–2029 m. išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimus 2005 m. išmestam teršalų kiekiui, apie kurį pranešta ir kuris peržiūrėtas 2025 m., darytina išvada, kad 2020, 2021, 2022 ir 2023 m. didžiausias leidžiamas išmestas NO_x kiekis buvo 29,1438424028273 kt, o NMLOJ kiekis – 34,9922771602026 kt. Po peržiūros 2025 metais praneštas 2020 metais išmestas NO_x kiekis (43,085131956525 kt), 2021 metais išmestas NO_x kiekis (43,1901387201697 kt), 2022 metais išmestas NO_x kiekis (39,8696044089264 kt) ir 2023 metais išmestas NO_x kiekis (37,7259208428367 kt) bei 2020 metais išmestas NMLOJ kiekis (37,5104034825121 kt), 2021 metais išmestas NMLOJ kiekis (39,3187629692023 kt), 2022 metais išmestas NMLOJ kiekis (37,1864258263104 kt) ir 2023 metais išmestas NMLOJ kiekis (37,1237129616279 kt) viršija pirmiau nurodytus atitinkamus didžiausius leidžiamus kiekius.
68. Atlikusi 2022, 2023, 2024 ir 2025 m. pateiktų nacionalinių išmetamųjų teršalų apskaitos ataskaitų analizę, Komisija mano, kad nuo 2020 metų Lietuvos Respublika nuolat

nevykdė 2020–2029 m. išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimų.

69. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija mano, kad Lietuvos Respublika, nuo 2020 metų nesilaikydama išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimų, neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, taikomą kartu su Direktyvos II priedo A lentele.

IV.2. Antras pagrindas: Dėl įsipareigojimų pagal Direktyvos 6 straipsnio 1 dalį neįvykdymo priėmus nacionalinę oro taršos valdymo programą, pagal kurią Lietuvos Respublikoje išmestų teršalų kiekis neapribojamas atsižvelgiant į 2020–2029 m. nacionalinius išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimus

70. Direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad siekdamas pagal 4 straipsnį apriboti savo metinius išmetamųjų antropogeninės kilmės teršalų kiekius ir prisidėti prie šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalies tikslų įgyvendinimo, valstybės narės turi parengti, priimti ir įgyvendinti atitinkamas nacionalines oro taršos valdymo programas.
71. Kaip minėta pirmiau IV.1 skirsnyje, Komisija daro išvadą, kad remiantis 2022, 2023, 2024 ir 2025 m. pateiktomis nacionalinėmis išmetamųjų teršalų apskaitomis, per pirmuosius ketverius metus, kuriais turėjo būti pasiektas nustatytas sumažinimas, t. y. 2020–2023 m., Lietuvos Respublika neįvykdė taikytinų išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimų.
72. 2019 m. birželio 2 d. pateiktoje nacionalinėje oro taršos valdymo programoje ir 2022 m. spalio 2 d. pateiktoje atnaujintoje programoje nustatytomis priemonėmis nebuvo užtikrinta, kad 2020–2023 m. būtų laikomasi Direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nustatyto išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimo.
73. Be to, 2024 m. rugsėjo 10 d. pateiktos atnaujintos nacionalinės oro taršos valdymo programos (NOTVP) 2.8.1 skirsnyje nustatyta, kad 2025 m. numatomas 43,5 % išmetamo NO_x kiekio sumažėjimas, atsižvelgiant į planuojamas papildomas į programą įtrauktas išmetamo NO_x kiekio mažinimo priemonės. Tai taip pat rodo, kad nesitikima, jog 2020–2029 m. išmetamo NO_x kiekio mažinimo įsipareigojimas, t. y. 48 %, įtvirtintas Direktyvos II priedo A lentelėje, bus įvykdytas 2025 metais. Kalbant apie 2030 metus,

NOTVP 2.8.1 skirsnyje numatoma, kad 2030 m. išmetamas NO_x kiekis bus sumažintas 51%, palyginti su 2005 m., tačiau nenurodoma, kada tikimasi įvykdyti 2020–2029 m. išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimą.

74. Į atnaujintą 2024 m. NOTVP įtrauktos papildomos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti išmetamą NO_x kiekį, įskaitant kelių transporto, kuris yra vienas iš Lietuvos Respublikai svarbiausių šaltinių, kalbant apie išmetamą NO_x kiekį, tačiau pasirinktų priemonių nepakanka, kad iki 2025 m. būtų užtikrinta atitiktis reikalavimams. Pavyzdžiui, 2024 m. NOTVP 9 priemonėje aprašoma pranešimo apie kelyje eksploatuojamas aplinkos orą itin teršiančias transporto priemones sistemos sukūrimas, tačiau priemonės taikymo pradžios data nustatyta tik 2026 metais. Priemonės, skirtos nustatyti defektų turinčias, labai taršias transporto priemones, yra tinkamos, tačiau NOTVP nepateikiama preliminarinių apskaičiavimų, kiek automobilių tai galėtų apimti ir koks būtų poveikis.

75. Be to, nors atnaujintoje 2024 m. NOTVP išvardytos 27 priimti pasirinktos priemonės, tik penkios yra iš tiesų papildomos, nes daugelio jų įgyvendinimo pradžios datos yra prieš priimant atnaujintą programą, todėl kyla abejonių dėl papildomo poveikio išmetamo NO_x kiekio mažinimui. Tos penkios papildomos priemonės yra:

10 priemonė. Nustatyti, kad 20 metu ir senesnes kaip 20 metu konfiskuotos transporto priemonės, būtų pripažįstamos atliekomis ir utilizuojamos.

11 priemonė. Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų pakeitimas.

14 priemonė. Išplėsti veiklos rūšių, patenkančių į Lakiųjų organinių junginių, susidarancijų naudojant organinius tirpiklius tam tikrų veiklos rūšių įrenginiuose, išmetimo ribojimo ir įrenginių registravimo taisyklių taikymo sritį, sąrašą

17 priemonė. Mėšlo ir nuotekų tvarkymo statiniu projektavimo ir eksploatavimo techniniu ir technologiniu sprendimu peržiūra ir atnaujinimas.

18 priemonė. Žemės ūkio subjektų informuotumo ir kompetencijų apie subalansuota trešima didinimas.

76. Tačiau, remiantis 2024 m. atnaujintos NOTVP peržiūra⁽¹²⁾ (žr. 30 puslapį), apskaičiuota, kad dėl šių papildomų penkių priemonių išmetamas NO_x kiekis sumažėjo mažiau nei 1 %, palyginti su 2005 m.
77. Kalbant apie NMLOJ, 2024 m. rugsėjo 10 d. pateiktos atnaujintos NOTVP 2.4.1 skirsnyje nurodyta, kad iki 2022 metų išmetamas NMLOJ kiekis sumažintas 25,4 %, o ne 32 %, kaip reikalaujama pagal Direktyvos II priedo A lentelę. Numatoma, kad remiantis jau priimtomis priemonėmis, išmetamas NMLOJ kiekis sumažės 33,9 %, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu. Pagal scenarijų, jei bus taikomos papildomos priemonės (2.8.1 skirsnis), numatoma, kad 2025 metais išmetamųjų teršalų kiekis sumažės 34,2 %, palyginti su 2005 m. Iš NOTVP neaišku, kaip iki 2025 m. bus pasiektas tolesnis išmetamo NMLOJ kiekio sumažinimas bent 6,6 % (pagal Direktyvą reikalaujamą 32 % sumažinimą palyginus su 2022 m. pasiektu 25,4 %, sumažinimu), visų pirma dėl to, kad NOTVP nustatytomis papildomomis priemonėmis beveik nesprendžiamas išmetamo NMLOJ kiekio klausimas. Todėl tolesnis išmetamo NMLOJ kiekio mažinimas būtų grindžiamas jau esamomis priemonėmis.
78. 2025 m. gegužės 27 d. Lietuvos Respublikos pateiktose nacionalinėse išmetamųjų teršalų prognozėse numatoma, kad 2025 metais išmetamo NO_x kiekis neatitiks reikalavimų pagal scenarijų „taikant priemones“, o pagal scenarijų „taikant papildomas priemones“ atitiktų reikalavimus su 0,8 % atsarga. Pagal šias prognozes 2025 metais bus laikomasi 2020–2029 m. išmetamo NMLOJ kiekio mažinimo tikslo pagal scenarijų „taikant priemones“ su 10,3 % atsarga ir pagal scenarijų „taikant papildomas priemones“ su 10,5 % atsarga.
79. Tačiau atlikus kokybinį iš NO_x ir NMLOJ išmetimo prognozių vertinimą matyti, kad reikia iš esmės pagerinti jų skaidrumą, išsamumą, nuoseklumą ir tikslumą bei negalima daryti patikimos prielaidos, jog 2025 metais bus įvykdyti išmetamo NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimai dėl toliau nurodytų priežasčių (minimų 2025 m. spalio 17 d. Lietuvos prognozių vertinimo ataskaitoje⁽¹³⁾):

(12) <https://circabc.europa.eu/ui/group/cd69a4b9-1a68-4d6c-9c48-77c0399f225d/library/79f5f875-d6b0-49c5-a48d-af462eb325a2/details>

(13) <https://circabc.europa.eu/ui/group/cd69a4b9-1a68-4d6c-9c48-77c0399f225d/library/053ae63c-6ae9-4a3b-beda-ae2bd1a263e5/details>

- informacinio inventoriaus ataskaitoje nėra informacijos apie metodikas, prielaidas ir duomenų šaltinius, naudotus numatomam išmetamųjų teršalų kiekiui įvertinti;
- ataskaitų lentelėse nepateikta jokių prognozuojamos veiklos duomenų (reikalaujamų pagal ataskaitų teikimo gairių ⁽¹⁴⁾ IV priedą);
- pranešant apie numatomą išmetamųjų teršalų kiekį, nurodyti duomenys suvestiniu lygmeniu, sektoriaus išmetamųjų teršalų kiekį grupuojant pagal vieną subsektorių, o ne atskirai nurodant kiekvieno subsektoriaus išmetamųjų teršalų kiekį;
- prognozės apima kelis neįprastus svyravimus ir (arba) šuolius, kurie galėtų rodyti ankstesnių laiko eilučių lūžį;
- nepateikta jokios informacijos apie tai, kaip šios prognozės buvo parengtos.

80. Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad vien atsižvelgiant į 2025 m. gegužės 27 d. Lietuvos Respublikos pateiktas nacionalines išmetamųjų teršalų prognozes, negalima daryti išvados, jog 2025 metais įvykdyti išmetamo NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimai.

81. Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad Lietuvos Respublikos nacionalinėje oro taršos valdymo programoje numatytos priemonės buvo nepakankamos siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi 2020–2029 m. išmetamo NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimo pagal Direktyvos 4 straipsnį, taikomą kartu su II priedo A lentele.

82. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija mano, kad priėmusi nacionalinę oro taršos valdymo programą, kurios priemonės nėra pakankamos, kad nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis būtų apribotas tiek, kad būtų įvykdyti 2020–2029 m. nacionaliniai išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimai, Lietuvos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos (ES) 2016/2284 6 straipsnio 1 dalį.

⁽¹⁴⁾ Guidelines for Reporting Emissions and Projections Data under the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution <https://www.ceip.at/reporting-instructions>

V. IŠVADA

83. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija prašo Teisingumo Teismo:

1) nustatyti, kad:

- Lietuvos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos (ES) 2016/2284, 4 straipsnio 1 dalį, taikomą kartu su II priedo A lentele, kadangi nuo 2020 metų nesilaikė išmetamųjų teršalų azoto oksidų (NO_x) ir nemetaninių lakiųjų organinių junginių (NMLOJ) kiekio mažinimo įsipareigojimų;
- Lietuvos Respublika neįvykdė savo įsipareigojimų pagal Direktyvos (ES) 2016/2284 6 straipsnio 1 dalį, kadangi priėmė nacionalinę oro taršos valdymo programą, kurios priemonės nėra pakankamos, kad nacionalinis išmetamųjų teršalų kiekis būtų apribotas tiek, kad būtų įvykdyti 2020–2029 m. nacionaliniai išmetamųjų teršalų NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo įsipareigojimai;

2) priteisti iš Lietuvos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Jurgita JOKUBAUSKAITĖ

Inês MELO SAMPAIO

Komisijos atstovės

PRIEDŲ SĄRAŠAS

Priedas	Pavadinimas	Puslapiai	Punktas, kuriame pirmą kartą daroma nuoroda
A.1	2023 m. sausio 26 d. Komisijos pateiktas oficialus pranešimas	26-36	22
A.2	2023 m. kovo 23 d. Lietuvos Respublikos atsakymas į Komisijos oficialų pranešimą	37-50	23
A.3	2023 m. liepos 14 d. Lietuvos Respublikos pateikta papildoma informacija	51-57	23
A.4	2023 m. lapkričio 16 d. Komisijos pateikta pagrįsta nuomonė	58-72	32
A.5	2024 m. sausio 11 d. Lietuvos Respublikos atsakymas į pagrįstą nuomonę	73-102	33
A.6	2024 m. liepos 16 d. Lietuvos Respublikos pateikta papildoma informacija	103-108	33
A.7	2025 m. vasario 4 d. Lietuvos Respublikos pateikta papildoma informacija	109-113	33
A.8	2025 m. balandžio 28 d. Lietuvos Respublikos pateikta papildoma informacija	114-117	33
A.9	2025 m. spalio 22 d Lietuvos Respublikos pateikta papildoma informacija	118-121	33